

Осядла М. В. Автентичне тлумачення правових норм: теоретичний вимір

У статті досліджується проблема інтерпретаційної діяльності у правозастосовному процесі, що зумовлена необхідністю з'ясування змісту юридичної норми. Розглядається питання тлумачення в процесі застосування норм права, оскільки сучасне українське законодавство не впорядковане та містить внутрішні колізії. У статті охарактеризовані види офіційного нормативного тлумачення, зокрема, як автентичне, легальне, відомче.

Аналізується використання тлумачення в правозастосовному процесі як можливість розібратися в сутності законодавчих термінів, забезпечення однакового застосування усіма суб'єктами суспільних правовідносин, що передбачає дотримання принципу легітимних очікувань та верховенства права.

Ключові слова: тлумачення, застосування, автентичне тлумачення, казуальне тлумачення.

Osiadla M. V. Authentic interpretation of legal norms: theoretical aspect

The article examines the problem of interpretive activity in the law enforcement process, which is due to the need to clarify the content of the legal norm. The issue of interpretation in the process of application of legal norms is considered, as the modern Ukrainian legislation is not regulated and contains internal conflicts. The article describes the types of official normative interpretation, in particular, as authentic, legal, departmental.

The use of interpretation in the law enforcement process as an opportunity to understand the essence of legislative terms, ensuring equal application by all subjects of public relations, which involves compliance with the principle of legitimate expectations and the rule of law.

Keywords: interpretation, application, authentic interpretation, casual interpretation.

DOI: 10.33663/2524-017X-2021-12-37

УДК 340.12

*Наталія Олегівна Палій,
аспірантка відділу теорії держави і права
Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України
ORCID: 0000-0003-2380-4442*

**ПРО ОКРЕМІ ТЕРМІНИ І ДЕФІНІЦІЇ
В ЗАКОНОДАВСТВІ ПРО ГЕНДЕРНУ РІВНІСТЬ**

Постановка проблеми. Існуючі дослідження, чинне українське та європейське законодавство, міжнародна практика в сфері захисту прав людини приходять до висновку, що саме вразливі категорії населення найбільш схильні до дискримінації. Щодо таких категорій осіб дискримінація може містити ознаки множинності, а саме посилюватися ознаками етнічної приналежності, інвалідності, віку тощо.

Говорячи про дискримінацію жінок, необхідно звернути увагу на наявність вразливих категорій жінок, які піддаються подвійному впливу дискримінації.

На даний час в Україні достатньо низький рівень розуміння населенням гендерних проблем та відсутнє визначення на законодавчому рівні «жінки з вразливих груп» чи «вразливі категорії жінок». Хоча саме для жінок з вразливих груп забезпечення рівності прав є особливо важливим. Тому визначення, які саме категорії жінок можуть бути віднесені до «вразливих», є необхідною складовою нормативно-правової бази. Адже розуміння ситуації, коли особа зазнає дискримінації в будь-якій формі і більш ніж за однією однакою одночасно, вкрай важливо для ефективного захисту її прав.

Актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю визначення дефініції «жінки з вразливих груп» та критеріїв визначення ознак вразливості.

Аналіз останніх досліджень та публікацій дає підстави вважати, що «вразливі групи» (англ. vulnerable groups) перебувають у менш вигідному становищі та відчувають більший ризик дискримінації. Надалі проаналізуємо останні публікації, в яких саме вразливі групи населення все частіше стають об'єктом досліджень.

Комісія ООН з прав людини приділяє значну увагу захисту прав саме вразливих груп населення та самому визначенню категорії «вразливі групи». Прикладом є Подання для інформування Звіту незалежного експерта про здійснення всіх прав людини літніми людьми [1].

Також визначення вразливих груп є одним із пріоритетів Європейського процесу соціального залучення до соціального захисту. У цьому контексті держави-члени взяли на себе зобов'язання розробити комплексні та скоординовані відповіді на численні незручності та потреби окремих груп [2].

В Україні це питання також підіймається та відображено у ряді досліджень. Наказом Координаційного центру з надання правової допомоги від 20 листопада 2019 року № 71 були затверджені Методичні рекомендації щодо надання правової допомоги жінкам із вразливих груп (жінкам, що живуть з ВІЛ, жінкам, що вживають наркотики, та жінкам, що надають сексуальні послуги) розроблені з метою допомоги представникам та представницям юридичної спільноти ідентифікувати проблеми із доступом до правосуддя даної категорії жінок та запропонувати алгоритм дій у справах, з якими звертаються клієнтки та клієнти із вразливих груп. Методичні рекомендації розроблені Асоціацією жінок-юристок України «ЮрФем за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у межах проєкту «Покращення якості правових послуг для вразливих груп жінок» [3].

Дані рекомендації оперують поняттям «множинної дискримінації», проте не дають визначення категорії вразливості. В згаданих рекомендаціях множинна дискримінація – ситуація, за якої особа та/або група осіб зазнає дискримінації в будь-якій формі і більш ніж за однією ознакою одночасно. Хоча у національному законодавстві термін «множинна дискримінація» поки не використовується.

Множинній дискримінації, як правило, піддаються особи з вразливих груп. Проте сама категорія «вразливі групи» не характеризується та не є визначеною. Однак, на думку автора, саме визначення цієї категорії дасть змогу розуміти та розпізнавати множинність дискримінації.

Ряд досліджень все ж описують та досліджують поняття вразливості, зокрема, «Аналіз вразливості жінок та чоловіків в контексті децентралізації на територіях України, що постраждали від конфлікту» було проведено за участі групи консультантів у період з жовтня 2016 р. по квітень 2017 р. у рамках спільної програми ПРООН та ООН Жінки «Відновлення управління та сприяння примиренню в постраждалих від кризи громадах України», яку фінансує Європейський Союз [4]. «Таким чином, під вразливістю розуміється стан обмежених можливостей чи здатності жінок та чоловіків, дівчат та хлопців повною мірою користуватися своїми правами. Вразливість не є загальноприйнятою концепцією. Аналіз вразливості поєднує це поняття з дискримінацією, соціальним виключенням (ізоляцією) та маргіналізацією, що виникають в результаті низки взаємопов'язаних проблем, які, в свою чергу, з'являються через певні першопричини. Серед таких причин: дискримінаційне ставлення, соціальні цінності та культурна практика, дискримінаційна практика, що відбувається через надання переваг певним групам людей, слабкі позиції верховенства права та механізми правової підтримки, дискримінаційне законодавство чи неналежне впровадження законів, політичні та інституційні бар'єри тощо. Вразливість пов'язують з «лініями протиріч» – тими характерними рисами, які формально розділяють суспільство за такими критеріями, як мова, соціальний статус, дохід, вік і т. д. Ці «лінії протиріч» можуть викликати вразливість серед певних груп населення, в залежності від певної ситуації, в якій перебувають відповідні групи. Загалом, характерні риси «ліній протиріч» можуть трансформуватися у критерії вразливості, і, в свою чергу, групи осіб починають характеризувати як вразливі групи, коли офіційно фіксуються порушення прав представників цих груп, зокрема у порівнянні з іншими групами» [4, с. 7].

У різних публікаціях саме визначення «жінки з вразливих груп» використовується, хоча і не має нормативного визначення. Наприклад 6 грудня 2019 в рамках щорічної Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» проведено зустріч з жінками з вразливих груп щодо репродуктивного здоров'я та з питань соціального захисту. Як зазначили учасниці, обговорення теми репродуктивного здоров'я, запобіганню та протидії насильству по відношенню до жінок з вразливих категорій є надзвичайно важливим, адже, зазвичай, такі теми лишаються поза увагою [5].

Метою дослідження, яке проведено згідно з Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні та Проєкту ПРООН «Підтримка реформи соціального сектору в Україні» є виявлення бар'єрів, що перешкоджають зайнятості жінок, які належать до вразливих категорій населення.

У даному дослідженні згадується, що «бар'єри, з якими зіштовхуються жінки під час пошуку роботи та у процесі роботи, є доволі різнобічними та специфічними для кожної категорії.» [6].

Також термін «жінки з вразливих соціальних груп» використовувався Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини на парламентських слуханнях у 2018 році, які стосувались запо-

біганню та протидії дискримінації жінок з вразливих соціальних груп. Л. Л. Денісова у своєму виступі виділяє наступні категорії жінок з вразливих груп «Найбільше страждають жінки з внутрішньо переміщених осіб, жінки з інвалідністю, сільські жінки, особливо похилого віку, та представники ромської національної меншини» [7].

Таким чином, можна стверджувати що поняття «вразливі групи» існує в побуті, проте відсутнє уніфіковане поняття та чітке розуміння, які саме категорії віднесені до жінок з вразливих груп.

Метою статті є аналіз термінологічного забезпечення категорійно-понятійного апарату в сфері протидії дискримінації жінок з вразливих груп.

З метою дослідження даного питання варто з'ясувати таке: проаналізувати дефініцію «вразливі групи населення» та дефініцію «жінки з вразливих груп», запропонувати можливі шляхи удосконалення чинного законодавства. Також метою даного дослідження є ознайомлення з міжнародним досвідом з метою використання тих чи інших ініціатив в українському законодавстві задля досягнення гендерної рівності. Вивчення питання про окремі терміни, що застосовуються в законодавстві про гендерну рівність, обумовлене метою забезпечення рівності прав незалежно від статі шляхом надання додаткових гарантій в законодавстві цим категоріям осіб. Одним із таких термінів, який набув широкого використання, є термін «вразливість». Він застосовується у різних сферах, та найбільше в сфері трудових і соціальних правовідносин.

Основні результати дослідження. Аналізуючи понятійно-категорійний апарат, слід звертатись до національного та міжнародного законодавства. Важливо зрозуміти, які саме групи населення можуть бути віднесені до категорії «жінки з вразливих груп».

Звертаючись до українського законодавства, в першу чергу, варто відзначити Закон України, Верховна Рада України, від 17.01.2019 № 2671-VIII «Про соціальні послуги», який містить визначення «вразливих груп населення», а саме це – особи/сім'ї, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників [8]. Варто зазначити, що така дефініція є дуже розмитою та не містить посилання на конкретні категорії осіб.

Водночас, аналізуючи норму Закону «Про соціальні послуги», а саме п. 15 ст. 1, який містить визначення складних життєвих обставин, як обставин, що негативно впливають на життя, стан здоров'я та розвиток особи, функціонування сім'ї, які особа/сім'я не може подолати самотійно, можемо зробити висновок, що закон все ж містить критерії вразливості [8].

Відповідно до згаданого Закону чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини, це: а) похилий вік; б) часткова або повна втрата рухової активності, пам'яті; в) невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування; г) психічні та поведінкові розлади, у тому числі внаслідок вживання психоактивних речовин; ґ) інвалідність; д) бездомність; е) безробіття; є) незабезпеченість особи; ж) поведінкові розлади у дітей через розлучення батьків; з) ухилення батьками або особами, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків із виховання дитини; и) втрата соціальних зв'язків, у тому числі під час перебування в місцях позбавлення волі; і) жорстоке поводження з дитиною; ї) насильство за ознакою статі; й) домашнє насильство; к) потрапляння в ситуацію торгівлі людьми; л) шкода, завдана пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією.

Аналізуючи дану статтю, автор приходить до висновку, що вичерпний перелік чинників, що можуть зумовити складні життєві обставини, є недоліком даної статті та потребує доопрацювання. Такі висновки пов'язані з наявністю і інших життєвих обставин, які можуть негативно впливають на життя, стан здоров'я та розвиток особи.

Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» не містить ні визначення «вразливі категорії осіб», ні «жінки з вразливих груп» та навіть не оперує поняттям «множинна дискримінація». 20 листопада 2015 року було зареєстровано законопроект № 3501 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу)». У ньому запропоновано внести зміни до статті 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» та доповнити її терміном «множинна дискримінація», проте на даний момент текст залишається лише проектом закону.

Звертаючись до міжнародного права, потрібно звернути увагу, в першу чергу, на інтеграційну програму ЄС «Включення до вразливих груп» [2].

Дана програма містить визначення вразливих груп населення. «Ці вразливі та маргіналізовані групи включають, але не обмежуються ними: людей з інвалідністю, мігрантів та етнічних меншин (включаючи ромів), бездомних, колишніх в'язнів, наркоманів, людей з проблемами алкоголю, ізованих літніх людей та дітей.» [2].

Програма ЄС визначає одним з критеріїв вразливості, це те, що «ряд груп у нашому суспільстві стикаються з вищим ризиком бідності та соціальної ізоляції порівняно із загальним населенням. ... Проблеми, з якими стикаються ці групи, перетворюються на безпритульність, безробіття, низьку освіту, а згодом і подальше їх відторгнення від суспільства.» [2].

Також важливою є практика Європейського Союзу для оцінки критеріїв вразливості, формування визначення «вразливості» та знаходження найоптимальніших шляхів задля досягнення результатів у роботі з вразливими категоріями осіб загалом та з вразливими категоріями жінок, зокрема.

«Етнічні меншини та іммігранти визнані такими, що знаходяться у неблагополучному положенні майже в усіх державах-членах. Вони демонструють нижчі показники соціальної інклюзії, такі, як рівень зайнятості, доходи від зайнятості та вищі показники за показниками відмови від навчання, безпритульності, фінансової ізоляцією та кримінальною схильністю. Європейський Союз прагне збільшити участь іммігрантів та етнічних меншин на ринку праці до того ж рівня, що і більшість населення, та сприяти їх участі у соціальному, культурному та політичному житті.

Нестабільне становище ромів вирішується відповідним чином у всіх країнах, де вони проживають.

Інваліди також стикаються з більшим ризиком злиднів, соціальної ізоляції та дискримінації. Європейський Союз працює над зменшенням розриву в рівнях зайнятості між інвалідами та неінвалідами шляхом впровадження активних заходів зайнятості на рівні держав-членів.

Заходи вживаються на користь районів, що відзначаються відчуженням, – боротьба з регіональною нерівністю, подолання неблагополуччя, з якими стикаються сільські райони, а також сприяння відродженню збіднених районів та неблагополучних районів. Усунення бар'єрів у навчанні та навчанні для всіх вразливих груп та на всіх рівнях є ключовим питанням [2].

Також варто звернути увагу на висновки та звіти Комісії ООН з прав людини. «У 90-х роках Комісія дедалі більше звертала увагу на потреби держав у наданні консультативних послуг та технічної допомоги для подолання перешкод у забезпеченні всіх прав людини. Посилена увага також приділяється захисту прав вразливих груп у суспільстві, включаючи меншини та корінне населення, та захисту прав дитини та жінок, включаючи викорінення насильства щодо жінок та досягнення рівних прав для жінки.» [9].

Звичайно запозичення позитивного міжнародного досвіду сприяє створенню сприятливого середовища в сфері гендерної рівності. Зокрема, звернемо увагу на дослідження Центру з прав людини Ісландії, який керувався програмою прогресу ЄС для Ісландії. Цей документ містить перелік вразливих категорій осіб та визначення категорії вразливості.

«Метою документів з прав людини є захист вразливих до порушень їх основних прав людини. Є окремі групи, які з різних причин слабкі та вразливі або традиційно ставали жертвами порушень, а отже, потребують особливого захисту для рівного та ефективного здійснення своїх прав людини. Часто документи про права людини встановлюють додаткові гарантії для осіб, що належать до цих груп...

Ця частина зосереджена на групах, які особливо вразливі до зловживань правами людини; групи, які зазнають структурної дискримінації, як жінки, та групи, які зазнають труднощів у захисті і тому потребують особливого захисту. Обговорюються дванадцять груп: 1) жінки та дівчата; 2) діти; 3) біженці; 4) внутрішньо переміщені особи; 5) особи без громадянства; 6) національні меншини; 7) корінні народи; 8) трудові мігранти; 9) інваліди; 10) особи похилого віку; 11) ВІЛ-позитивні особи та жертви СНІДу; 12) роми / цигани / синті; 13) лесбіянки, геї та трансгендери. Очевидно, що це не вичерпний перелік осіб, які потребують особливого захисту, оскільки багато інших груп, про які не йшлося в цій частині, страждають від дискримінації та утисків.» [10].

Європейський Інститут гендерної рівності термін «вразливі групи» визначає як «Жінки, діти та особи, що належать до груп, які перебувають у неблагополучному положенні або маргіналізовані, або належать до них» Та, водночас, зазначає, що: «термін „вразливі групи» часто використовується як взаємозамінний із терміном «групи, що знаходяться в неблагополучному стані». Стереотипне уявлення про те, що «вразливість» є невід'ємною характеристикою жінок, маскує той факт,

що стереотипні гендерні ролі та погляди та їх дискримінаційний вплив на жінок, спричинені відсутністю / бездіяльністю актів з боку держав щодо їх ефективного вирішення, створюють недоліки для жінок, що може спричинити підвищений ризик стати вразливим до дискримінації, включаючи насильство. Тому термін «вразливі групи» не рекомендується використовувати, а замість цього слід використовувати «групи, що знаходяться в неблагополучному стані.» [11].

Такі висновки засновані на звітах держав-учасниць щодо імплементації Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та про нові знання щодо незаконного гендерного стереотипу та його дискримінаційного впливу на жінок.

Таким чином, аналізуючи критерії вразливості щодо жінок, можна стверджувати, що жінки з вразливих груп можна класифікувати, як жінки, які потрапили у складні життєві обставини. На думку автора, до цієї категорії потрібно відносити внутрішньо переміщених жінок та дівчат, жінок, що проживають у сільській місцевості, ромських жінок, жінок з інвалідністю, жінок, хворих на ВІЛ-СНІД.

Віднесення саме цих категорій жінок до вразливих пов'язане з наявністю дискримінації на підставі статі, яка загострюється присутністю інших складних життєвих обставин.

Зокрема, упереджене ставлення зі сторони частини суспільства до жінок-ромів, спричиняє дискримінацію у сфері охорони здоров'я, освіти, соціального захисту. Наявність трудової дискримінації та подвійного навантаження домашніми справами у жінок в сільській місцевості спричиняє обмежені можливості в самореалізації. Відсутність психологічної підтримки внутрішньо переміщеним особам та проблеми, які виникають у жінок-інвалідів у зв'язку з непристосованістю будівель до безперешкодного пересування таких осіб, та інші фактори сприяють посиленню дискримінації щодо таких категорій осіб. Таким чином, дискримінація містить ознаки множинності.

Висновки. В результаті дослідження автор приходить до висновку, що українське законодавство не містить визначення жінки з вразливих груп, що є суттєвим недоліком і потребує внесення змін в чинні нормативно-правові акти. Сама дефініція «вразливі категорії» не є досконалою і також потребує доопрацювання.

Скрупкульозний підхід до визначення критеріїв вразливості жінок дасть змогу державі якісніше надавати соціальні послуги, які будуть мати цільове призначення для певних категорій осіб задля досягнення найкращого результату. Зокрема, визначення вразливих груп є одним із пріоритетів європейського процесу залучення до соціального захисту.

Важливим є розроблення комплексних заходів, які би вирішували проблеми та потреби окремих груп населення. Необхідними заходами є впровадження цільових підходів для реагування на конкретні потреби кожної окремої групи.

Розуміючи потреби таких груп, надання соціальних послуг буде ефективнішим, зокрема, таких послуг як надання консультацій з питань психічного здоров'я та поліпшення взаємин з оточуючим соціальним середовищем, виявлення та сприяння розвитку різнобічних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, надання інформації, необхідної для вирішення тої чи іншої складної життєвої ситуації, та здійснення захисту прав та інтересів таких категорій осіб.

Список використаних джерел

1. *Easten European Coalition for LGDT+Equality*. Submission to inform the Report of the Independent Expert of the enjoyment of all human rights by older people [Електронний ресурс] / Easten European Coalition for LGDT+Equality – Режим доступу: https://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/Issues/OlderPersons/AgeismAgeDiscrimination/Submissions/NGOs/EEC-LGBT-Equality.docx&action=default&DefaultItemOpen=1
2. *EC. Inclusion of Vulnerable Groups* [Електронний ресурс] / EC – Режим доступу: https://ec.europa.eu/employment_social/2010againstpoverty/extranet/vulnerable_groups_en.pdf
3. *Асоціація жінок-юристок України «ЮрФем»* за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Методичні рекомендації щодо надання правової допомоги жінкам із вразливих груп, затверджені Наказом Координаційного центру з надання правової допомоги від 20 листопада 2019 року №71 [Електронний ресурс] / Асоціація жінок-юристок України «ЮрФем за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». – 2019. – Режим доступу: <http://jurfem.com.ua/wp-content/uploads/2019/12/Jurfem-pravova-dopomoga-zhinkam-z-vrazlyvyh-grup.pdf>
4. *UN Women*. Аналіз вразливості жінок та чоловіків в контексті децентралізації на територіях України, що постраждали від конфлікту. Звіт [Електронний ресурс] / UN Women – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/427/1.pdf>

5. Міністерство соціальної політики. Запобігання насильства по відношенню до жінок вразливих категорій обговорено на Луганщині [Електронний ресурс] / Міністерство соціальної політики. – 2019. – Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua/news/17984.html>
6. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні. Проєкт ПРООН «Підтримка реформи соціального сектору в Україні» за напрямом «Залучення до ринку праці найуразливіших груп населення та жінок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [UNDP brochure_women employment_pdf.pdf](https://undp.org.ua/brochure/women-employment.pdf)
7. Протокол парламентських слухань. Запобігання та протидія дискримінації жінок з вразливих соціальних груп / Сесійний зал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/zakon/new/par_sl/sl101018.htm.
8. Закон України, Верховна Рада України, від 17.01.2019 № 2671-VIII, «Про соціальні послуги» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.
9. УВК ООН з прав людини. Brief historic overview of the Commission on Human Rights [Електронний ресурс] / УВК ООН з прав людини – Режим доступу: [http://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/HRBodies/CHR/Brief Historic.doc&action=default&DefaultItemOpen=1](http://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/HRBodies/CHR/Brief%20Historic.doc&action=default&DefaultItemOpen=1)
10. Icelandic Human Rights Centre. THE HUMAN RIGHTS PROTECTION OF VULNERABLE GROUPS [Електронний ресурс] / Icelandic Human Rights Centre – Режим доступу до ресурсу: <https://www.humanrights.is/en/human-rights-education-project/human-rights-concepts-ideas-and-fora/the-human-rights-protection-of-vulnerable-groups>
11. European Institute for Gender Equality. Glossary & Thesaurus [Електронний ресурс] / European Institute for Gender Equality – Режим доступу: <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1429>

References

1. Eastern European Coalition for LGDT+Equality. Submission to inform the Report of the Independent Expert of the enjoyment of all human rights by older people / Resource access https://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/Issues/OlderPersons/AgeismAgeDiscrimination/Submissions/NGOs/EEC-LGBT-Equality.docx&action=default&DefaultItemOpen=1
2. EC. Inclusion of Vulnerable Groups / EC – Resource access: https://ec.europa.eu/employment_social/2010againstpoverty/extranet/vulnerable_groups_en.pdf.
3. Association of Women Lawyers of Ukraine «YurFem» with the support of the International Renaissance Foundation. Methodical recommendations on providing legal aid to women from vulnerable groups, approved by the Order of the Coordination Center for Legal Aid of November 20, 2019 No.– 2019. – Resource access: <http://jurfem.com.ua/wp-content/uploads/2019/12/Jurfem-pravova-dopomoga-zhinkam-z-vrazlyvyh-grup.pdf>
4. UN Women. Analysis of the vulnerability of women and men in the context of decentralization in the territories of Ukraine affected by the conflict. Report / UN Women – Resource access: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/427/1.pdf>
5. Ministry of Social Policy. Prevention of violence against women of vulnerable categories is discussed in Luhansk region / Ministry of Social Policy. - 2019. - Resource access: <https://www.msp.gov.ua/news/17984.html>
6. United Nations Development Program in Ukraine UNDP Project «Support to Social Sector Reform in Ukraine» in the area of «Attracting the most vulnerable groups of women and women to the labor market» - Access to the resource: [UNDP brochure_women employment_pdf.pdf](https://undp.org.ua/brochure/women-employment.pdf)
7. Minutes of parliamentary hearings. Prevention and counteraction of discrimination of women from vulnerable social groups / Session hall of the Verkhovna Rada of Ukraine - 2018- Resource access: http://gska2.rada.gov.ua/zakon/new/par_sl/sl101018.htm
8. Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, dated January 17, 2019 № 2671-VIII, «On Social Services» [Electronic resource] – Access to the resource: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
9. UNHCR on human rights. Brief historic overview of the Commission on Human Rights [Electronic resource] / UNHCR on Human Rights - Resource Access: [http://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/HRBodies/CHR/Brief Historic.doc&action=default&DefaultItemOpen=1](http://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/HRBodies/CHR/Brief%20Historic.doc&action=default&DefaultItemOpen=1)
10. Icelandic Human Rights Centre. THE HUMAN RIGHTS PROTECTION OF VULNERABLE GROUPS / Icelandic Human Rights Centre – Resource Access: <https://www.humanrights.is/en/human-rights-education-project/human-rights-concepts-ideas-and-fora/the-human-rights-protection-of-vulnerable-groups>
11. European Institute for Gender Equality. Glossary & Thesaurus/ European Institute for Gender Equality – Resource Access: <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1429>

Палій Н. О. Про окремі терміни і дефініції в законодавстві про гендерну рівність

У статті розкриваються питання визначення термінів (понять та дефініцій) в гендерному законодавстві. Особливу увагу в статті автор приділяє визначенню терміна «вразливі групи населення» та дефініції «жінки з вразливих груп». Метою дослідження є аналіз окремих термінів та ознайомлення з міжнародним досвідом з метою використання тих чи інших ініціатив в українському законодавстві задля досягнення гендерної рівності.

Скрупульозний підхід до визначення критеріїв вразливості жінок дасть змогу державі якісніше надавати соціальні послуги, які будуть мати цільове призначення для певних категорій осіб задля досягнення найкращого результату.

Важливим є розроблення комплексних заходів, які би вирішували проблеми та потреби окремих груп населення. Необхідними заходами є впровадження цільових підходів для реагування на конкретні потреби кожної окремої групи.

В процесі дослідження було проаналізовано українське законодавство та міжнародну практику щодо визначення терміна «вразливі категорії осіб» та «жінки з вразливих груп».

Практичне значення даної статті полягає у необхідності визначення категорії жінки з вразливих груп та критеріїв вразливості. Чітке нормативне визначення дасть змогу краще розуміти потреби таких груп та здійснювати спеціальні заходи щодо забезпечення їх прав цілеспрямовано та ефективно.

Ключові слова: жінки з вразливих груп, законодавство про гендерну рівність, вразливі категорії осіб, терміни в гендерному законодавстві.

Paliy N. O. On certain terms and definitions in the legislation on gender equality

The article reveals the issues of defining terms (concepts and definitions) in gender legislation. The author pays special attention to the definition of the term «vulnerable groups» and the definition of «women from vulnerable groups». The purpose of the study is to analyze certain terms and get acquainted with international experience in order to use certain initiatives in Ukrainian legislation to achieve gender equality. The term of vulnerable groups exists in everyday life, but there is no unified term and a clear understanding of what categories are attributed to women from vulnerable groups.

Existing research, current Ukrainian and European legislation, and international human rights practice conclude that it is vulnerable groups of populations are most prone to discrimination. For such categories of persons, discrimination may contain signs of plurality, namely exacerbated by signs of ethnicity, disability, age, and so on.

Scrutinize approach to determining the criteria for women's vulnerability will allow to provide better social services that will be targeted at certain categories of people to achieve the best results.

It is important to develop comprehensive measures that address the problems and needs of certain categories of people and groups. The introduction of targeted approaches to implement the specific needs of each group are necessary measures.

In the course of the research the Ukrainian legislation and international practice on defining the term vulnerable categories of persons and women from vulnerable groups were analyzed.

Ensuring equality of rights is especially important for women from vulnerable groups. Therefore, determining which categories of women can be classified as «vulnerable» is a necessary component of the legal framework.

The practical significance of this article is the need to determine the category of women from vulnerable groups and vulnerability criteria. A clear normative definition will provide a better understanding of the needs of such groups and take special measures to ensure their rights in a targeted and effective manner.

Keywords: women from vulnerable groups, legislation on gender equality, vulnerable categories of persons, terms in gender legislation.

DOI: 10.33663/2524-017X-2021-12-38